

Bruxelles, 11. svibnja 2026.
(OR. en)

9003/26

EDUC 146
DIGIT 129
SOC 240
COMPET 536
TELECOM 216

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Zaključci Vijeća o učiteljima i nastavnicima u doba umjetne inteligencije (UI)

Za delegacije se u prilogu nalaze navedeni zaključci koje je Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) odobrilo na sastanku 11. svibnja 2026.

Zaključci Vijeća o učiteljima i nastavnicima u doba umjetne inteligencije (UI)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆA NA politički kontekst europskog prostora obrazovanja i njegova potpunog ostvarenja te ključnu ulogu učitelja i nastavnika, u središtu visokokvalitetnih i uključivih sustava obrazovanja i osposobljavanja usmjerenih na budućnost i prilagođenih digitalnom dobu;

SKREĆE POZORNOST na digitalnu suverenost i stratešku autonomiju kao ključne za Europu, pri čemu napominje da je ključno smanjiti ovisnosti povezane s alatima i tehnologijama umjetne inteligencije razvijenima izvan Europe, među ostalim u obrazovanju i osposobljavanju;

PREPOZNAJE sljedeće:

1. umjetna inteligencija ima ključnu ulogu u konkurentnosti i održivom rastu Europe;
2. digitalna tranzicija koja je u tijeku, a posebno brz razvoj i uvođenje umjetne inteligencije, mijenjaju svakodnevni život u cijeloj Uniji i stvaraju nove okolnosti za sustave obrazovanja i osposobljavanja;
3. umjetna inteligencija može utjecati na organizaciju učenja, način na koji nastavnici osmišljavaju, izvode i ocjenjuju nastavu te način na koji učenici pristupaju informacijama i tumače ih, što može promijeniti odnos između nastavnika i učenika, a ujedno može utjecati i na način na koji škole obavljaju administrativne zadatke;
4. uključivanje umjetne inteligencije u obrazovanje i osposobljavanje iziskuje nadogradnju postojećih digitalnih vještina i kompetencija te njihov kontinuirani razvoj, kao i okvire za usmjeravanje i potporu kako bi se učiteljima i nastavnicima, učenicima te sustavima obrazovanja i osposobljavanja omogućilo da budu adekvatno pripremljeni za digitalnu transformaciju;
5. te bi promjene mogle utjecati na ulogu učitelja i nastavnika, pedagošku praksu, očekivanja od učitelja i nastavnika te širu organizaciju školskog života;

NAGLAŠAVA DA za potrebe ovih zaključaka pojam „učitelji i nastavnici” obuhvaća učitelje i nastavnike, voditelje osposobljavanja, ravnatelje škola i drugo pedagoško osoblje uključeno u poučavanje učenika na predškolskoj, osnovnoškolskoj te nižoj i višoj sekundarnoj razini sustava formalnog obrazovanja i osposobljavanja, uključujući početno i srednjoškolsko strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO), te da ga treba tumačiti u skladu s nacionalnim ili, ako je primjenjivo, regionalnim pravom i strukturom svakog sustava obrazovanja i osposobljavanja;

ISTIČE da bi umjetna inteligencija mogla poboljšati:

6. aktivno i suradničko učenje i kreativno djelovanje;
7. uključivost pružanjem obrazovnih resursa za mlade s invaliditetom i posebnim obrazovnim potrebama;
8. pristupačnost za učenike u ruralnim i udaljenim područjima te iz nedovoljno zastupljenih i marginaliziranih sredina;
9. sudjelovanje učenika iz raznolikih jezičnih sredina u učenju, čime se povećava kulturna i jezična raznolikost;
10. pedagogiju s pomoću različitih pristupa, uključujući praktično i iskustveno učenje;
11. personalizaciju kako bi se obuhvatili različiti profili učenja, uključujući individualizirane upute i neposredne povratne informacije, čime se podupire stjecanje znanja i vještina;
12. prakse ocjenjivanja koje su usmjerene na pojedinačne potrebe i napredak učenika, čime se omogućuju rano utvrđivanje nedostataka i formativne povratne informacije te sprečavaju rizici od odustajanja od sudjelovanja ili napuštanja školovanja;
13. administrativnu učinkovitost, čime se omogućuje da se više vremena posveti procesu poučavanja i učenja;

NAPOMINJE da umjetna inteligencija može izazvati zabrinutost u pogledu:

14. ljudskog djelovanja i nadzora, posebno s obzirom na to da bi mogla ugroziti samostalnost učitelja i nastavnika te učenika;
15. tehnološke ovisnosti o alatima umjetne inteligencije, a posebno o generativnoj umjetnoj inteligenciji, koja može postupno ugroziti kritičko mišljenje, kao i kognitivne i metakognitivne sposobnosti potrebne za učenje te istodobno potencijalno utjecati na motivaciju učenika, percepciju vrijednosti obrazovanja i predanost cjeloživotnom učenju;
16. prekomjerne i nenamjenske upotrebe zaslona i alata koji se temelje na umjetnoj inteligenciji među mlađim učenicima, što im može odvracati pozornost i, u nekim slučajevima, otežati njihovu koncentraciju i stjecanje vještina;
17. ljudske odgovornosti, koja bi mogla biti ugrožena zbog prekomjernog oslanjanja na alate umjetne inteligencije, što bi moglo dovesti do pogrešnih informacija, plagijata ili problema s autorskim pravima;
18. pristranosti sadržanih u umjetnoj inteligenciji ili pojačanih umjetnom inteligencijom, posebno ako se ne uzmu u obzir druge kontekstualne posebnosti, što bi moglo dovesti do diskriminacije, nejednakosti i isključenosti;
19. kvalitete, integriteta, zaštite i transparentnosti podataka, posebno s obzirom na potrebu za očuvanjem povjerenja, pravednosti, privatnosti i odgovornosti;
20. rizika od povećanja digitalnog jaza, posebno zbog nejednakog pristupa alatima i infrastrukturi umjetne inteligencije i njihova neodgovarajućeg oblikovanja, kao i razlika u digitalnim vještinama i kompetencijama, što bi moglo pogoršati nejednakosti među učenicima;
21. društvene, mentalne i okolišne dobrobiti, posebno s obzirom na rizik da bi uvođenje umjetne inteligencije moglo utjecati na socijalnu koheziju i kognitivne procese te dodatno pogoršati okolišnu i klimatsku krizu;

NAGLAŠAVA

22. potrebu za uravnoteženim, na dokazima i vrijednostima utemeljenim i svrsishodnim pristupom umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju kojim se iskorištavaju mogućnosti uz proaktivno utvrđivanje, sprečavanje i ublažavanje rizika;
23. važnost razlikovanja alata umjetne inteligencije opće namjene koji se upotrebljavaju u obrazovnim praksama i rješenja obrazovne tehnologije umjetne inteligencije (EdTech) koja se temelje na pedagoškim načelima i osmišljena su za poboljšanje obrazovnih ishoda, u skladu s pristupom koji se temelji na riziku definiranim u Aktu o umjetnoj inteligenciji;
24. da je, uz velike tehnološke promjene, ljudska dimenzija poučavanja i učenja, utemeljena na etičkoj, sigurnoj i odgovornoj upotrebi umjetne inteligencije, i dalje ključna;
25. da su učitelji i nastavnici ključni pospješitelji tog nastojanja i da mogu pomoći sustavima obrazovanja i osposobljavanja da se iskoriste inovacije uz istodobno daljnje promicanje kvalitete, pravednosti, uključenosti i uspjeha za sve, što je i dalje ključno na putu prema europskom prostoru obrazovanja;

NAGLAŠAVA sljedeće:

26. učitelji i nastavnici imaju odlučujuću ulogu u procesu učenja i oblikovanju načina uvođenja, tumačenja i upotrebe umjetne inteligencije;
27. obrazovne odluke u vezi s upotrebom umjetne inteligencije trebaju se i dalje temeljiti na pedagoškoj svrsi;
28. alati umjetne inteligencije moraju podupirati učitelje i nastavnike, a ne ih zamjenjivati ili izolirati, te da su stručno prosuđivanje, pedagoška autonomija i odgovornost ključni za visokokvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje usmjereno na čovjeka;

POTVRĐUJE ključnu i promjenjivu ulogu učitelja i nastavnika u:

29. iskorištavanju mogućnosti koje nudi umjetna inteligencija, uz istodobno čuvanje povjerenja i smislene interakcije između učitelja i nastavnika te učenika u učionici, kao i razvojnih i društveno-emocionalnih potreba učenika, na način da osiguraju usmjeravanje i nadzor prilagođen dobi;
30. olakšavanju učenja s pomoću alata umjetne inteligencije primjenom kreativnih, inovativnih i personaliziranih pristupa poučavanju, ako se time dodaje pedagoška vrijednost;
31. kritičkoj procjeni rezultata umjetne inteligencije, objašnjavanju ograničenja i mogućih pristranosti sustava umjetne inteligencije i podupiranju učenika u evaluaciji informacija generiranih umjetnom inteligencijom;
32. jačanju digitalnog građanstva usmjeravanjem učenika na odgovornu, etičku i kritičnu upotrebu umjetne inteligencije, čime se jača informirano i aktivno demokratsko sudjelovanje;
33. pomaganju polaznicima da procijene okolišne, društvene i etičke posljedice alata umjetne inteligencije za potporu zelenoj, pravednoj i otpornoj budućnosti;
34. doprinosu, prema potrebi, zajedničkom osmišljavanju, odabiru, evaluaciji i kontekstualnoj prilagodbi alata umjetne inteligencije koji se upotrebljavaju u obrazovanju i osposobljavanju;

te stoga **POZIVA** na to da se pristupi umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju trebaju voditi načelima digitalnog humanizma i osiguravati da tehnologija služi ljudima, podupire ljudsko djelovanje i jača demokratske vrijednosti;

UVAŽAVA sljedeće:

35. ulaganje u učitelje i nastavnike ključno je kako bi se osiguralo da umjetna inteligencija pozitivno doprinosi poučavanju i učenju;
36. kako bi se učiteljima i nastavnicima omogućilo da se nose s mogućnostima i rizicima koje predstavlja umjetna inteligencija, potrebno je sljedeće:
 - a) pismenost u području umjetne inteligencije, što obuhvaća poznavanje alata i tehnologija umjetne inteligencije te vještine i kompetencije u vezi s njima, kao i kritičko razmišljanje i medijsku pismenost;
 - b) visokokvalitetno usmjeravanje, izgradnja kapaciteta i stručno usavršavanje;
 - c) jasno razumijevanje izazova u pogledu suvereniteta nad podacima povezanih s upotrebom alata umjetne inteligencije u obrazovanju i osposobljavanju;
 - d) sveobuhvatan okvir politike kojim se podupire sigurno uvođenje pouzdanih alata i tehnologija umjetne inteligencije u obrazovanje i osposobljavanje te štiti pedagoška autonomija i stručno donošenje odluka;
 - e) poticajni radni uvjeti, uključujući pomoć obrazovnih tehnologa, i potrebna digitalna infrastruktura kako bi se učiteljima i nastavnicima svih profila, razina digitalne spremnosti i dobi omogućilo da se prilagode tehnološkim promjenama i da svoju stručnu prosudbu primjenjuju odgovorno i s povjerenjem;
37. pristupi na razini sustava i na razini cijele škole, uz uključivanje svih ključnih aktera, uključujući roditelje i obitelji, potrebni su kako bi se osigurala dosljedna, održiva i pravedna integracija umjetne inteligencije u obrazovanje i osposobljavanje, čime bi se spriječilo nepotrebno opterećenje pojedinačnih nastavnika;

SKREĆE POZORNOST na:

38. važnost interdisciplinarnе suradnje na nacionalnoj i regionalnoj razini te na razini EU-a kako bi se osiguralo da nijedna ustanova za obrazovanje i osposobljavanje ne bude zapostavljena;
39. potrebu za jačanjem strateške autonomije Unije u području obrazovnih tehnologija poticanjem razvoja alata i rješenja umjetne inteligencije iz EU-a, u skladu s vrijednostima i interesima Unije;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE da:

40. pruže potporu učiteljima i nastavnicima u nadograđivanju postojećih digitalnih vještina i kompetencija kako bi učinkovito upotrebljavali alate i tehnologije umjetne inteligencije i poučavali o njima te kako bi razumjeli povezane koristi i rizike;
41. podupiru uvođenje i upotrebu alata umjetne inteligencije, u slučajevima u kojima dodaju pedagošku vrijednost, na način kojim se dopunjuje i jača ljudska dimenzija poučavanja i kojim se ne zamjenjuje pedagoška uloga nastavnika ili njihovi odnosi s učenicima;
42. potiču pružanje pouzdanih, etičkih, i objašnjivih alata umjetne inteligencije utemeljenih na istraživanju i usmjerenih na čovjeka, posebno osmišljenih za obrazovni kontekst i prilagođenih dobi učenika i predviđenoj obrazovnoj svrsi;
43. prema potrebi, omoguće učiteljima i nastavnicima da kritički, odgovorno, etički i samouvjereno uključe alate umjetne inteligencije u procese poučavanja i učenja, uz istodobno čuvanje pedagoške autonomije, stručne prosudbe i dobrobiti učenika;

44. potiču uključivanje pismenosti u području umjetne inteligencije u, ako je primjenjivo, inicijalno obrazovanje učitelja i nastavnika, uvođenje u rad i trajno stručno usavršavanje;
45. uključe učitelje i nastavnike u izradu i evaluaciju inicijativa u području umjetne inteligencije te potiču istraživanja o utjecaju umjetne inteligencije na ulogu učitelja i nastavnika, kao i na ishode učenja;
46. promiču etičke, sigurne i pouzdane pristupe umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim smjericama o zaštiti podataka, osviještenosti o rizicima, odgovornosti i zaštitnim mjerama usmjerenima na učenika;
47. pristupe rješavanju pitanja pravednosti i pristupačnosti, uključujući jezičnu pristupačnost i regionalne razlike, promicanjem pravednog pristupa alatima umjetne inteligencije, digitalnoj infrastrukturi i visokokvalitetnim digitalnim resursima za sve učitelje i nastavnike te učenike;
48. istraže i iskoriste potencijal umjetne inteligencije za podupiranje uključivih i personaliziranih pristupa usmjerenih na učenika, među ostalim u strukovnom obrazovanju i učenju temeljenom na radu;
49. uzmu u obzir učinak umjetne inteligencije na radno opterećenje učitelja i nastavnika, njihove prakse ocjenjivanja i njihove administrativne zadatke kako bi se prava učitelja i nastavnika osigurala s pomoću održivih i poticajnih radnih uvjeta;
50. podupiru dobrobit učitelja i nastavnika kako bi se osiguralo da umjetna inteligencija doprinosi poboljšanju procesa poučavanja i učenja bez stvaranja nepotrebnog pritiska;

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU da u okviru svojih nadležnosti i poštujući načelo supsidijarnosti:

51. nastavi suradnju s Vijećem Europe, UNESCO-om i OECD-om i s njima dodatno razvije sinergiju te zajedno s OECD-om nastavi raditi na dovršetku Okvira za pismenost u području UI-ja za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje;
52. podupire dosljedan i strateški pristup umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju na europskoj razini koji je usmjeren na digitalne vještine, pismenost u području umjetne inteligencije, potporu stručnom usavršavanju učitelja i nastavnika i kritičkom mišljenju kojim se jača demokratska otpornost, uključujući sposobnost procjene pristranosti, dezinformacija i rizika povezanih sa zlostavljanjem na internetu, te istodobno radi na ostvarivanju Plana za budućnost digitalnog obrazovanja i vještina do 2030.;
53. olakša razvoj i razmjenu dokaza, istraživanja, dobre prakse i razmjene politika o pristupima umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju usmjerenima na čovjeka, među ostalim putem Europske platforme za digitalno obrazovanje;
54. nastavi raditi na smjernicama i praktičnim resursima te ih širiti kako bi poduprli etičku, odgovornu, sigurnu i transparentnu upotrebu alata umjetne inteligencije u obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim promicanjem nedavno ažuriranih *Etičkih smjernica namijenjenih nastavnom osoblju za upotrebu umjetne inteligencije i podataka u poučavanju i učenju* i *Smjernica za učitelje, nastavnike i druge odgojno-obrazovne djelatnike o suzbijanju dezinformacija i promicanju digitalne pismenosti putem obrazovanja i osposobljavanja*;

55. nastavi s ažuriranjem Europskog okvira za digitalne kompetencije nastavnika (DigCompEdu) kako bi se uzeo u obzir brz razvoj i sve veća upotreba umjetne inteligencije i time osigurati da nastavno osoblje raspolaže znanjem, vještinama i stavovima potrebnima za učinkovito, kritičko i odgovorno uključivanje alata i praksi koji se temelje na umjetnoj inteligenciji u poučavanje, učenje i vrednovanje;
56. osigura usklađenost inicijativa EU-a povezanih s umjetnom inteligencijom, obrazovanjem i osposobljavanjem te digitalnom transformacijom;
57. podupre države članice u osiguravanju okvira i smjernica o pravnim odgovornostima i odgovornostima u pogledu zaštite podataka, uključujući provedbu Akta o umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju;
58. promiče sudjelovanje učitelja i nastavnika u osmišljavanju i evaluaciji inicijativa na razini EU-a o umjetnoj inteligenciji u obrazovanju i osposobljavanju;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJU da u okviru svojih nadležnosti:

59. nastave razvijati odgovarajuće programe izgradnje kapaciteta kako bi se učitelje i nastavnike pripremilo za rad u okruženjima u kojima se sve više koristi umjetna inteligencija;
60. rade na usmjeravanju i zaštiti učitelja i nastavnika u upotrebi alata umjetne inteligencije u učionici uz potporu na razini sustava;

61. potiču aktivnosti uzajamnog učenja i razmjenu dobre prakse, među ostalim na europskoj razini, o pedagoškim primjenama umjetne inteligencije usmjerenima na učenika;
62. osiguraju usklađenost sa strateškim okvirom za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja, među ostalim njegovu usmjerenost na kvalitetu, pravednost, uključenost i uspjeh za sve;
63. dobro iskoriste resurse koje nudi Laboratorij za učenje o ulaganju u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje kako bi se učiteljima i nastavnicima pružila potpora u djelotvornoj, sigurnoj i uključivoj upotrebi umjetne inteligencije, osiguravajući pritom da sudjelovanje u aktivnostima Laboratorija za učenje i dalje bude dobrovoljno;
64. nastave podupirati učitelje i nastavnike u razumijevanju umjetne inteligencije promicanjem, prema potrebi, namjenskih stručnih resursa za učenje, zajednica prakse i suradničkih projekata o pedagoškoj, etičkoj i praktičnoj upotrebi umjetne inteligencije, među ostalim putem Europske platforme za školsko obrazovanje, zajednice *eTwinning* i alata *SELFIE for TEACHERS*;
65. promiču i podupiru istraživanje, eksperimentiranje i prikupljanje dokaza o upotrebi umjetne inteligencije u obrazovanju i osposobljavanju, kao i njezinu evaluaciju i optimizaciju, na nacionalnoj razini i razini EU-a, kako bi se prikupile informacije za politike i pedagošku praksu;
66. dodatno promiču digitalno građanstvo i podupiru sudjelovanje u građanstvu s pomoću tehnologija umjetne inteligencije.